

Welkom in gastvrij Beekbergen en Lieren

De geschiedenis van soldaat Willem Aernts, de pastoor en de herberg "Het Roode Hert" te Beekbergen.

Soldaat Willem Aernts werd omstreeks 1553 in Beekbergen geboren en was in 1573 in militaire dienst en wel aan de zijde van de Spanjaarden.

Hij was derhalve in dienst van het toen geldende wettig gezag.

Dat kwam in die dagen wel vaker voor. Men vocht als het ware tegen zijn landgenoten [partij van de opstandelingen].

Het dienst onderdeel van Willem [vendel geheten] was gelegerd in de buurt van Spaarndam. Het was in de periode van de belegering van de stad Haarlem.

Op zekere dag kreeg Willem verlof en besloot hij zijn familie in Beekbergen eens op te zoeken. Maar zoals dat wel vaker gebeurt ging de verlofganger niet direct naar het huis van zijn familie, maar hij belandde in een bekend café om eerst wat biertjes te drinken. Tenslotte had hij enkele dagen vrij en had zijn soldij juist ontvangen. En dat moet toch ook een beetje feestelijk worden gevierd.

Hij stapte dus de herberg "Het Roode Hert" aan de Engelandweg binnen.

De herbergier was Sebastianus Gerris en deze kende soldaat Willem goed.

Aan de cafétafel zitten verder de pastoor van Beekbergen, Barnt van Berkum en een andere dorpsgenoot Arend Hermansz. Ze drinken er nogal goed van en de soldaat houdt zijn geweer met één hand omklemd. Het was in die dagen voorschrift, dat de soldaat zijn wapens altijd bij zich droeg, dus ook tijdens verlof. Bovendien moesten die wapens altijd schietklaar zijn.

De naam 'geweer' werd eigenlijk nog niet gebruikt, men sprak van "dusse" of "vuurroer".

Na enige tijd gaat de cafédeur open en komt er nog een klant binnen.

Dat was een zogenaamde "geltensnieder" [geltensniejer], tegenwoordig noemt men deze personen "keuensnijder of castreur".

Deze man gaat ook bij het gezelschap aan tafel zitten en bestelt een kan bier.

En dan begint de ruzie. Meneer Pastoor word kwaad en zegt dat hij met zo'n geltensnieder niets te maken wil hebben en verzoekt hem aan een andere tafel te gaan zitten.

Maar dat zint de castreur natuurlijk niet en deze begint te schelden en zegt dat hij doorgaans met veel deftiger gasten aan tafel zit, zoals met jonkers en edellieden, en dat hij om de pastoor en zijn kornuiten helemaal niet verlegen zit. Het wordt een hooglopende ruzie en tenslotte loopt de boze "snieder" de herberg uit en gaat naar een andere kroeg.

Dat was de herberg in de buurt van de kerk, waarvan de koster herbergier was, want ook vroeger hadden koster er van allerlei baantjes bij omdat het kosterloon aan de krappe kant was. De geltensnieder drinkt dapper door en met de uit dat bier verzamelde moed gaat hij weer terug naar "Het Roode Hert" maar nu gewapend met een zogenaamde "kaelspalge" [een soort lang mes of dolk]. Hij blijft buiten bij de deur van "Het Roode Hert" staan en schreeuwt:

Zeg paap, kom er eens uit als je durft! Dan wordt meneer pastoor razend, rukt het geweer uit de handen van soldaat Aernts en rent naar buiten. Aernts er achteraan, want die probeerde zijn wapen weer in handen te krijgen, bang dat hij er zelf last mee zal krijgen, want een soldaat mocht zijn wapen nooit uit handen geven. Maar de pastoor was er al een eind mee op weg en schreeuwt dat hij de brutale lummel wel eens manieren zal leren en dat hij hem er een zal verkopen waar hij nog lang "heugenis" aan zal hebben.

De geltensnieder begint te begrijpen dat het de pastoor nu ernst wordt en vlucht in de richting van de kerk en het kerkhof. Dit kerkhof was omgeven door een stenen muurtje

Welkom in gastvrij Beekbergen en Lieren

dat ter dekking zou kunnen dienen. Het kerkhof lag op de plaats waar nu woningen staan op de hoek Kerkweg en Dorpstraat, eens stond daar ook een erg mooie treurboom. Intussen was de pastoor een beetje tot bedaren gekomen, ook al vanwege het hollen achter zijn rivaal aan en over de nogal mulle weg. De oude weg naar het Engelandersholt was eigenlijk niet veel meer dan een looppad, grenzend aan een soort karweg met sporen. De strijd zou nog tot een goed einde hebben geleid, ware het niet dat de lang niet nuchtere "snieder" opnieuw begon te schelden en te razen tegen de geestelijke. De ruzie begon weer van voren af aan [intussen was de pastoor zijn woning binnen gegaan] en ten langen leste werd het de pastoor toch te machtig. Nog steeds het geweer in de hand rende de belaagde zielherder weer naar buiten. Intussen waren de tafelgenoten uit "Het Roode Hert" ook naar de kerkbuurt toe gekomen en probeerden de pastoor het geweer te ontfutselen maar dat lukte niet. Ook zij werden door de geweerdrager bedreigd en zagen van hun plannen af.

Op het hoogst van de strijd legt de pastoor aan en schiet de geltensnieder in de linkerborst.

De man strompelt nog verder en valt dan dood neer. Soldaat Aernts krijgt zijn geweer terug en maakt zich snel uit de voeten. De moordzaak wordt uiteraard aanhangig gemaakt na een uitvoerig proces-verbaal. Maar uiteindelijk liep de zaak uit op een vrijspraak voor de pastoor.

Hij zal zich waarschijnlijk op "zelfverdediging" hebben beroepen. Maar het kostte hem wel zijn functie want vrij spoedig na het incident werd de pastoor uit zijn ambt ontslagen. Zo ziet men, dat het er vroeger ook al niet al te zachtzinnig naar toe ging, zelfs niet in een kleine dorpsamenleving.

Vermoedelijk was "Het Roode Hert" de oudste herberg in Beekbergen.

De "Gouden Leeuw" dateert van 1677 en van "De Smittenberg" wordt in 1621 melding gemaakt.

"Het Roode Hert" diende al tot verblijfplaats van de Gelderse graven in de dagen dat er in het Engelandersholt [Herenhul] recht werd gesproken en dat is al lang geleden.

Verder is bekend, dat er in de omgeving van de herberg "Het Roode Hert" en in of nabij de zogenaamde "Hertsweide" in 1860 een gebroken pot met 800 zilveren munten is gevonde, welke daar omstreeks het jaar 1250 waren begraven.

Die munten zijn onderzocht door professor van der Chijs, die daarvan uitslag en mededelingen deed in de Leidse Courant van 5 mei 1860.

Eveneens staat er wat van vermeld in de Utrechtse Cuorant van 19 maart 1860. Verder staat er ook wat van vermeld in een catalogus van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden, jaargang 1908.

Waar vroeger de herberg "Het Roode Hert" stond woont nu de familie Meijerink, Engelandersweg 29, hun woning draagt ook nu nog de naam "Het Rode Hert"

Overgenomen uit een artikel van G.B.Wolters d.d. 27-7-1978.
[27-12-1985.G.C.H.]